

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘÍPADOVÁ STUDIE: zhodnocení přínosů projektu „PODPORA K ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ“

1 Identifikace případové studie

1.1 Identifikační údaje projektu	
Název projektu	PODPORA K ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
Číslo projektu	CZ.1.04/2.1.01/74.00204
Oblast podpory	Oblast podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti
Zaměření projektu	Zvýšení zaměstnatelnosti nezaměstnaných osob
Cíl projektu	Rozvoj kapacit v oblasti celoživotního vzdělávání, rozvoj služeb podporujících sociální integraci CS, usnadnění přístupu CS na trh práce a předcházení jejich sociálnímu vyloučení.
Příjemce dotace	DŮM ROMSKÉ KULTURY o.p.s.
Adresa	Zlatnická 184/2, 434 01, Most
Projektový manažer	Martin Nebesář
Partner projektu	Bez partnera
Výše rozpočtu, % dotace	5 401 308,- Kč; 100 %
Termín realizace	1. dubna 2012 – 31. března 2014
Místo realizace a území dopadu	Most, Ústecký kraj
Webová adresa	www.dumrk.cz
1.2 Přehled terénního šetření	
Příjemce dotace	Individuální řízený rozhovor (15. 1. 2015, Martin Nebesář , ředitel společnosti, projektový manažer) Řízený skupinový rozhovor (15. 1. 2015, členové realizačního týmu - Mgr. Tomáš Babouček, Mgr. Karolína Kopáčková a Monika Vajcová)
Cílová skupina	Skupinový řízený rozhovor (15. 1. 2015, 9 účastníků projektu, kteří nastoupili na nově vytvořená pracovní místa) <i>Zástupci cílové skupiny poskytli rozhovor za podmínky, že zůstanou v anonymitě. Evaluátor nedisponuje jmény ani kontakty na cílovou skupinu. Zprostředkování rozhovoru proběhlo ze strany příjemce, v jeho prostorách.</i>
Klíčoví aktéři	Individuální řízený rozhovor (26. 1. 2015) - Mgr. Pavla Zůzová, ředitelka Úřadu práce, kontaktní pracoviště Most Telefonické došetření a emailová komunikace - Mgr. Naděžda Krupczová, vedoucí odboru sociálních věcí města Most

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti

PROJEKT: PODPORA K ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

Příjemce: Dům romské kultury, o.p.s.
Výše dotace: 5 401 308,- Kč

Místo: sídliště Chanov, Most
Termín realizace: 1. 4. 2012 – 31. 3. 2014

CÍL PROJEKTU A KONTEXT

Všeobecným cílem projektu je rozvoj kapacit v oblasti celoživotního vzdělávání a rozvoj služeb podporujících sociální integraci cílové skupiny. Konkrétním cílem je pak usnadnění přístupu cílových skupin na trh práce a předcházení jejich sociálnímu vyloučení.

Cílovými skupinami projektu jsou:

- osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
- především pak mladí do 25 let z tohoto prostředí.

Sídliště Chanov bylo vybudováno v roce 1978 v souvislosti s těžbou hnědého uhlí a postupem času se obyvatelstvo sídliště stalo čistě romským.

O začlenění členů romské komunity ze sídliště Chanov do majoritní společnosti se snaží obecně prospěšná společnost Dům romské kultury (DRK), která začala v lokalitě působit v roce 2002, kdy mj. zrekonstruovala 2 budovy, které nyní provozuje.

Mezi hlavní činnosti DRK patří vzdělávání v oblasti pracovních vztahů, pracovních činností a aktivit volného času a provozování chráněných dílen a pracovišť v oblasti výroby, služeb a uměleckých činností a souborů. Klíčové je také nabízení poradenství pro trh práce a hledání vhodného zaměstnání.

Pod záštitou DRK byla zřízena Stavební skupina, která zaměstnává nejúspěšnější absolventy rekvalifikací. Skupina kromě zakázek komerčního charakteru vykonává ještě práce zaměřené na obnovu a údržbu zařízení a nemovitostí Domu romské kultury nebo na obnovu a údržbu majetku Statutárního města Most.

Obyvatelé sídliště, kteří prošli rekvalifikací, mohou být zaměstnáni ve Stavební skupině na drobných opravách

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Projekt navazuje na již dříve realizované aktivity Domu romské kultury, z projektu byla podpořena:

- ✓ **činnost Poradenského centra Chanov**, které je zaměřené na pomoc při hledání zaměstnání, vč. služeb outplacementu;
- ✓ **individuální poradenství pro trh práce**;
- ✓ **specifické motivační aktivity**, které připravují zájemce o zapojení do programu, vč. bilanční diagnostiky pro zařazení do kurzu;
- ✓ **rekvalifikační kurzy** navazující na motivační aktivity, zaměřené na profese dělník pro stavební výrobu, pečovatelka a domovník;
- ✓ nabídka **zaměstnání** pro ty nejúspěšnější účastníky kurzu.

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Zaměstnání obyvatel sídliště přímo v místě bydliště

Mostecko je jednou z lokalit s největší nezaměstnaností v ČR, přes 13 % v okrese. Kvůli obecně vysoké nezaměstnanosti, negativnímu postojí zaměstnavatelů a nízké kvalifikační úrovni

obyvatel sídliště je velmi obtížné cílovou skupinu zaměstnat. Nabídky práce v místě bydliště a ještě pro vlastní komunitu jsou proto velmi vítány a poptávka ze strany romského obyvatelstva dle zkušeností příjemce s tímto i obdobnými projekty překračuje nabídku o 50 – 100 %.

Dopad na cílovou skupinu je jednoznačně pozitivní. Účastníci projektu získali novou kvalifikaci, která odpovídá jejich schopnostem.

Obyvatelé sídliště vnímají aktivity Domu romské kultury komplexně a nerozlišují, o jaký se jedná aktuálně projekt. „Já jsem hrozně ráda, že můžu chodit na počítače, to je přeci úžasný, ne? A taky můžeme chodit naproti, do textilní dílny, kde vymýšlíme různé výrobky, třeba děláme tašky ze starých džín“, popisuje jedna z účastnic projektu. Z evaluační návštěvy vyplývá přínosnost úzké vazby realizačního týmu k romské menšině a komplexnost působení DRK. „My jsme hrozně rádi, že je tu máme. Vždyť díky nim můžu chodit do práce. Podívejte, tuhle lavičku jsme si dělali sami,“ vypráví hrdě jeden z účastníků, který byl zaměstnán jako dělník pro stavební výrobu.

Zároveň si v průběhu odborné praxe ozkoušeli nové zaměstnání „na zkoušku“ a především získali zkušenosti se samotným reálným zaměstnáním, které bylo v některých případech jejich prvním. Díky zkušenostem i získané referenci se zvyšují jejich šance na zaměstnání na trhu práce.

Včetně výše uvedeného získávají účastníci také potřebné měkké dovednosti, pracovní návyky a vyšší motivaci i zodpovědnost, které zvyšují jejich zaměstnatelnost. Zaměstnanci jsou hrdí na svou novou zodpovědnou funkci i sami na sebe, novou práci si všichni snaží udržet.

Aktivity projektu nebyly zaměřeny na umístění na otevřený trh práce, jelikož u této cílové skupiny je nutné postupovat dílčími kroky a působit na celkovou změnu chování. Samotný projekt tak vykazuje prvky lock-in efektu (kdy jsou účastníci zaměstnání v samotné lokalitě a po skončení projektu většinou zůstávají dále v aktivitách a projektech příjemce), což ovšem není v tomto případě na škodu a naopak dochází k přirozenému přenosu dobré praxe a prevenci sociálně-patologických jevů.

Vzhledem k velikosti cílové skupiny na sídlišti Chanov (dle odhadů 1 100 – 1 600 obyvatel)

prošla aktivitami DRK jejich značná část – přes 400 obyvatel lokality.

Ředitel společnosti vysvětlil potřebnost realizace specifické (delší) motivační aktivity následovně: „Oni jsou hodně impulzivní, rychle se nadchnou. Na začátku se nám jich hlásí hodně, ale někteří si to postupem času rozmyslí. Proto potřebujeme v první fázi delší čas, abychom rozpoznali skutečný zájem, zda jsou schopní pravidelného režimu a zvládají základní povinnosti. Nemá cenu zařadit do rekvalifikace někoho, kdo na ni nebude docházet.“ Přístup se ukazuje jako vhodný, většina účastníků si práci udržela a byli z ní nadšeni.

Získání pracovní síly pro provoz budov sloužící obyvatelům sídliště

Dům romské kultury nabízí v budovách uprostřed sídliště bohatý program – od počítačových kroužků, přes výtvarné dílny až po společenskou místnost s biliárem. Provoz těchto prostor je ale velmi nákladný a společnost proto využívá zaměstnaných účastníků projektu, kteří s údržbou budov i provozem aktivit pomáhají.

Díky úspěšnému působení v lokalitě se na DRK obrací i další organizace; spolupráce je upevňována na společných „případových konferencích“. Společná setkání dále pomáhají komplexnímu řešení problematiky cílové skupiny.

Zaměstnaní účastníci projektu

Navázaná spolupráce také umožňuje efektivněji realizovat některé služby. Například poradna při dluhové tísní využívá prostory DRK.

PŘEKÁŽKY

- ❖ Předsudky majoritní společnosti vůči cílové skupině a s tím spojená obtížnost získání zaměstnání na otevřeném trhu práce.
- ❖ Stav ekonomiky a nezaměstnanost v regionu.
- ❖ Zpoždování plateb od řídicího orgánu.

SHRNUTÍ PŘÍNOSŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Spíše vysoký V rámci projektu byla přímo zřízena pracovní místa pro cílovou skupinu. Jednalo se ovšem o dočasná místa.
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Vysoký Projekt byl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně účastníků. Účastníci, kteří měli ve všech případech maximálně základní vzdělání, si díky absolvování rekvalifikačního kurzu zvýšili svou kvalifikační úroveň.
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiný než kvalifikační	Vysoký Zaměstnatelnost účastníků se výrazně zvyšuje díky absolvované rekvalifikaci, získané praxi a osvojení pracovních návyků.
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Spíše vysoký U cílové skupiny dochází v období zaměstnání ke zvýšení příjmu, ale pouze dočasně.
Dopad na sociální statut účastníků	Vysoký Získání práce přináší účastníkům pocit potřebnosti a hrdosti. Zaměstnání je v komunitě vnímáno pozitivně; pomáhá omezení a prevenci sociálně-patologických jevů a obnovení „zdravých“ kontaktů.
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše nízký Pokračování v navázané spolupráci s klíčovými aktéry.
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny byly z větší části vyřešeny/naplněny (s ohledem k zaměření projektu).
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka.
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	Vysoké Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu.
Naplnění hospodárnosti	Vysoké Veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	Spíše vysoká Většina dosažených výsledků byla udržena.
Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe	
Spíše dobrá Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie.	

2 Výchozí situace a cíle projektu

2.1 Příjemce dotace	
Příjemce dotace	DŮM ROMSKÉ KULTURY o.p.s.
Kategorie příjemce	neziskový subjekt: o.p.s., občanské sdružení, spolek, ústav
Předchozí zkušenosti příjemce s cílovou skupinou	Ano Navázání na stávající aktivity příjemce, kontinuální působení v lokalitě od roku 2002 mj. s pomocí projektů OP RLZ a OP LZZ.
2.2 Přístup ke zpracování žádosti	
Zapojení externího dodavatele pro zpracování žádosti	Ne
2.3 Cíle projektu	
<p>Globální cíl projektu:</p> <p>Všeobecným cílem projektu byl rozvoj kapacit v oblasti celoživotního vzdělávání, rozvoj služeb podporujících sociální integraci cílové skupiny. Dalším cílem je usnadnit přístup cílové skupiny na trh práce a předcházet jejich sociálnímu vyloučení.</p> <p>Hlavní cíle projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Motivační kurzy, rekvalifikační kurz, specifické motivační aktivity ○ Individuální poradenství, bilanční diagnostika ○ Tvorba nových pracovních míst ○ Správa a údržba nemovitostí a bytového fondu ○ Objektivní informování o projektu ○ Pozitivní informování o práci romské menšiny a pozitivních změnách na chanovském sídlišti ○ Vytvoření stálé výstavní expozice ○ Vydání celobarevné odborné publikace ○ Vydání odborného a informačního DVD ○ Umístění celé propagační publikace na webové stránky realizátora. 	
2.4 Cílová skupina	
Specifikace cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> ● Uchazeči/ky o zaměstnání – do 25 let věku ● Uchazeči/ky o zaměstnání – fyzické osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

3 Realizace projektu

3.1 Aktivita

POPIS AKTIVIT REALIZOVANÝCH V RÁMCI PROJEKTU

Záměrem projektu bylo prostřednictvím poskytnutých rekvalifikačních služeb aktivizovat cílovou skupinu k získání udržitelného zaměstnání. Důležitým prvkem celého projektu je provázanost všech projektových aktivit, přičemž největší důraz je především z počátku kladen na zvýšení motivace.

V rámci projektu bylo provozováno Poradenské centrum Chanov zaměřené na pomoc při hledání zaměstnání (vč. služeb outplacementu) a to pomocí osobních a individuálních kontaktů členů realizačního týmu s cílovou skupinou. S tím byla spojena aktivita individuálního poradenství pro trh práce, kdy byli pomocí Poradenského centra osloveni všichni potenciální účastníci programu z cílových skupin.

Na úvodní motivační a „náborovou“ aktivitu navazovala specifická motivační aktivita, která měla připravit zájemce o zapojení do programu a to pomocí rozboru úrovně znalostí, dovedností, motivace a osobnostních předpokladů s cílem vypracování doporučení k zařazení do návazných programů. Realizována byla bilanční diagnostika účastníků projektu a to před jejich zařazením na konkrétní rekvalifikační kurz. V rámci této aktivity účastníci absolvovali také vzdělávací blok výuky na počítači zaměřený na lepší orientaci na pracovním trhu a integraci na něj.

Účastníci, kteří úspěšně prošli specifickou motivační aktivitou, byli dále zařazeni do rekvalifikačních kurzů, dle doporučení vyplývajících z bilanční diagnostiky. Nejdříve byl realizován rekvalifikační kurz zaměřený na používání výpočetní techniky – Základy obsluhy osobního počítače a Obsluha osobního počítače (rozřazení dle počátečních zkušeností cílové skupiny) následovaný rekvalifikací na konkrétní pozici.

Rekvalifikace připravila účastníky na zaměstnání na nově vytvořených pracovních místech Dělník pro stavební výrobu, Domovník a Pečovatel/ka o děti ve věku 3-15 let. Jednalo se o tzv. asistované zaměstnání, kdy byli pracovníci zaměstnání pod odborným vedením a pracovali u společností přidružených k Domu romské kultury, o.p.s. (DRK) s využitím místních dílen a pracovišť (tzv. Stavební skupina).

3.2 Realizace výběrových řízení

Počet realizovaných výběrových řízení	bez výběrového řízení
--	-----------------------

3.3 Realizační tým projektu

Velikost projektového týmu	12 osob
Úvazky	2,46 (přepočtený měsíční úvazek) po dobu 24 měsíců <u>Složení projektového týmu:</u> Manažer projektu (celkem 1 840 hodin) Finanční manažer (celkem 920 hodin) Administrativně organizační pracovník (celkem 960 hodin) Mistr asistovaných pracovišť (celkem 2 720 hodin) Lektor asistovaných pracovišť (celkem 480 hodin) Lektor pro rekvalifikační kurz – Základy PC (celkem 48 hodin) Lektor pro rekvalifikační kurz – Dělník pro stavební výrobu (celkem 350 hodin) Lektor pro rekvalifikační kurz – Pečovatelka (celkem 200 hodin)

	<p>Lektor pro rekvalifikační kurz – Pomocné zednické práce (celkem 388 hodin)</p> <p>Lektor pro rekvalifikační kurz – Obsluha PC (celkem 96 hodin)</p> <p>Vedoucí poradenského centra (celkem 960 hodin)</p> <p>Poradce / asistent poradenského centra (celkem 960 hodin)</p>
--	---

4 Zhodnocení přínosů a úspěšnosti projektu (účelnost, užitečnost)

4.1 Hlavní monitorovací indikátory

	cílová hodnota	dosažená hodnota	dosažená h. v %
Počet podpořených osob - celkem	60	82	137
Počet nově vytvořených pracovních míst	13	13	100
Počet úspěšných absolventů kurzů - celkem	38	50	132
Počet odcházejících účastníků	60	82	137
Muži	--	52	--
Ženy	--	30	--

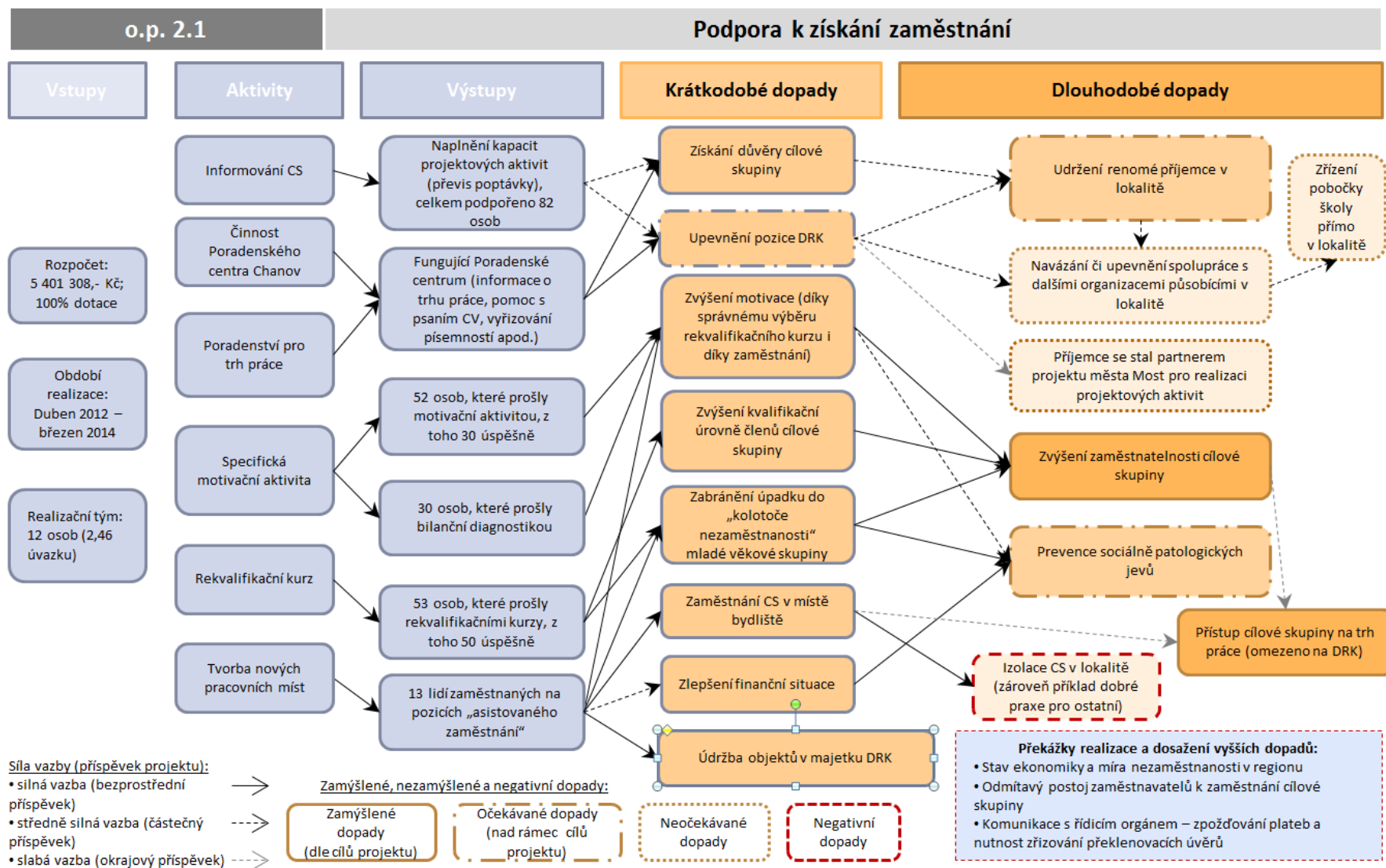
4.2 Zhodnocení přínosů projektu

4.2.1 Teorie změny

Teorie změny ukazuje ověřené přínosy projektu, které zahrnují očekávané i neočekávané dopady zjištěné na základě provedeného terénního šetření, případně dalších dostupných informací.

Intervenční logika byla v projektové žádosti dobře nastavena, tj. byly popsány předpokládané kauzální vazby a očekávané dopady projektu. V rámci šetření se následně potvrdilo naplnění očekávaných dopadů projektu.

Teorie změny projektu

4.2.2 Strukturované zhodnocení dopadů (taxonomie)

Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Vysoký Projekt byl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně účastníků. Účastníci, kteří měli maximálně základní vzdělání, si díky absolvování rekvalifikačního kurzu zvýšili svou kvalifikační úroveň.	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Spíše vysoký V rámci projektu byla přímo zřízena pracovní místa pro cílovou skupinu. Jednalo se ovšem o dočasná místa.	
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiný než kvalifikační	Vysoký Zaměstnatelnost účastníků se výrazně zvyšuje díky absolvované rekvalifikaci, získané praxi a osvojení pracovních návyků.	
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Spíše vysoký U cílové skupiny dochází v období zaměstnání ke zvýšení příjmu, ale pouze dočasně.	
Dopad na sociální statut účastníků	Vysoký Získání práce přináší účastníkům pocit potřebnosti a hrdosti. Zaměstnání je v komunitě vnímáno pozitivně; pomáhá omezení a prevenci sociálně-patologických jevů a obnovení „zdravých“ kontaktů.	
Dopad na rovné příležitosti	Nerelevantní Řešení problémů v oblasti rovných příležitostí nebylo cílem projektu.	
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše nízký Pokračování v navázané spolupráci s klíčovými aktéry.	
Systémové dopady	Nerelevantní Projekt nebyl zaměřen na řešení systémových otázek.	
Efekty ovlivňující přínosy projektu	Potvrzeno / nepotvrzeno	Komentář
Creaming-off	<i>částečně potvrzeno</i>	Vzhledem k tomu, že je projekt zařazen do oblasti podpory 2.1 (primárně směřující k zařazení na otevřený trh práce) bylo nutné posun jednotlivých účastníků do další fáze projektu pečlivě zvažovat. Díky dlouhodobé práci s cílovou skupinou si byl příjemce vědom impulzivního chování některých členů cílové skupiny, kteří nejsou schopni soustavnější činnosti. Do rekvalifikací či zaměstnání pak byli vybráni uchazeči splňující základní předpoklady pro úspěšné absolvování – jako je schopnost dostavit se na kurz, plnit základní povinnosti z ní vyplývající atd. Z tohoto důvodu byla do projektu zařazena delší aktivita specifické motivace uplatnění,

		aby se potvrdil zájem uchazečů. Principem projektu nebylo poskytovat rekvalifikace či pracovní místa osobám, které o tyto aktivity časem ztratí zájem.
Lock-in efekt	<i>potvrzeno</i>	Vzhledem k negativnímu postoji zaměstnavatelů k obyvatelům romské menšiny (především pak z chanovského sídliště), nízké či nulové kvalifikace účastníků a špatné ekonomické situaci regionu je pravděpodobnost nalezení zaměstnání na otevřeném trhu práce minimální. Účastníci tedy většinou zůstávají dále v aktivitách a projektech příjemce.
Alternativní atribuce	<i>nepotvrzeno</i>	Aktivity projektu byly klíčovým faktorem pro dosažení přínosů.
Substituce	<i>nepotvrzeno</i>	Efektů nebylo dosaženo na úkor jiných osob ve srovnatelném postavení.
Mrtvá váha ¹	<i>nepotvrzeno</i>	Bez poskytnuté dotace by nedošlo k posunu v úrovni zaměstnatelnosti a kvalifikace dané cílové skupiny. Pro obyvatele sídliště Chanov by bylo obtížné hledat jiné alternativy pro řešení jejich problémů.
4.2.3 Zhodnocení účelnosti projektu - shrnutí (celkové vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny)		
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny (celkové dopady projektu)	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny částečně – především po dobu trvání pracovního poměru.	
4.2.4 Nezamýšlené dopady		
Existence nezamýšlených pozitivních dopadů projektu	Ano	
Nezamýšlené dopady	Pořádání (zajištění organizace) „případových konferencí“, prohloubení spolupráce s dalšími klíčovými aktéry, získání vyššího renomé nejen u cílové skupiny, ale také u dalších subjektů – díky tomu se podařilo domluvit např. zřízení pobočky Střední školy technické Most přímo v lokalitě sídliště.	
4.2.5 Negativní dopady		
Existence negativních dopadů projektu	Částečná	
Negativní dopady	Projektové aktivity vykazují lock-in efekt tím, že účastníci projektu zůstávají zaměstnání opět v lokalitě. Jedná se ovšem o negativní dopad pouze z jednoho úhlu pohledu. Lock-in efekt nelze ovšem v tomto případě uvádět jako čistý negativní dopad, protože převažují jeho pozitivní stránky.	

¹ Jedná se o efekt výhradně řešitelný pouze v rámci Counterfactual Impact Evaluation. V rámci této případové studie se tak jedná pouze o vyjádření na základě zjištění z realizovaného šetření.

	<p>V případě této CS nelze předpokládat okamžitou a radikální změnu postojů a změna musí probíhat pozvolna – například i předáváním pozitivních vzorů chování.</p> <p>Příklad, který poskytují pracující účastníci projektu je vnímán i ostatními obyvateli sídliště, působí motivačně a jako příklad dobré praxe.</p>
4.3 Užitečnost projektu na základě vnímání ze strany cílových skupin a dalších klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka)
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní)
4.4 Inovativnost projektu	
Využití inovovaných řešení	<p>Ano – vývoj inovativního řešení z hlediska cílové skupiny</p> <p>Program pro cílové skupiny obsahuje vzdělávací, poradenské i praktické moduly. Vyšší zaměření na ověření motivace (specifikum této CS). Zajištění služby outplacementu. Propojení zaměstnavatele a příjemce projektu, vytvoření pracovních míst se znalostí specifik CS. Vytvoření pracovních míst přímo v lokalitě – pozitivní příklad pro ostatní.</p>
4.5 Způsob zjišťování výsledků projektu ze strany samotného příjemce	
<p>Jelikož příjemce sídlí a dlouhodobě intenzivně působí přímo v lokalitě, je udržování vzájemných vazeb s podpořenými osobami přirozené a obousměrné. Ze strany příjemce je sledován životní vývoj a směřování bývalých účastníků projektů prostřednictvím osobního kontaktu. Z druhé strany bývalí účastníci projektu členy realizačního týmu (kteří stále v lokalitě působí díky návazným projektům) sami vyhledávají v případě, že potřebují pomoc či radu. Vztahy příjemce a cílové skupiny jsou velmi blízké.</p> <p>S klíčovými aktéry firma udržuje příjemce stálý kontakt, především při řešení problémů členů cílové skupiny.</p>	
Ověření přínosů projektu u účastníků ze strany příjemce	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní rozhovory či diskuse • Účast na dalších aktivitách realizovaných v Kulturním centru či v DRK • Účast na dalších projektech příjemce
Ověření přínosů projektu příjemcem u klíčových aktérů, kteří se projektu nezúčastnili	<ul style="list-style-type: none"> • Občasné (nesystematické) zjišťování přínosů u všech klíčových aktérů

I. ZHODNOCENÍ DOPADŮ A PŘÍNOSŮ REALIZACE PROJEKTU

Projekt lze na základě provedeného šetření hodnotit jako velmi úspěšný, a to jak z hlediska přínosů pro podpořený sociální podnik a cílovou skupinu, tak z hlediska spolupracujících subjektů. Dopady a přínosy realizovaných aktivit lze v souladu s cíli projektu vymezit z těchto hledisek:

- Dopady pro příjemce dotace: posílení renomé u cílové skupiny v lokalitě, získání pracovní síly pro provoz budov v majetku společnosti (sloužící cílové skupině)
- Dopady pro cílovou skupinu: získání kvalifikace a posun k plné integraci do společnosti
- Dopady pro okolí a spolupracující subjekty: přispění k začlenění cílové skupiny do společnosti

1) Dopady pro příjemce dotace: posílení renomé u cílové skupiny v lokalitě, získání pracovní síly pro provoz budov v majetku společnosti (sloužící cílové skupině)

Sídlíště Chanov bylo vybudováno v roce 1978 v souvislosti s těžbou hnědého uhlí na Mostecku. Postupem času se obyvatelstvo na sídlíšti stalo čistě romským a začaly se projevat sociálně-patologické jevy typické pro vznikající ghetto. Od roku 2002 na sídlíšti působí (spolu s jinými) i obecně prospěšná společnost Dům romské kultury, která v současné době vlastní dvě budovy umístěné uprostřed sídlíště. Jedná se o nově rekonstruované vzdělávací a volnočasové Polyfunkční centrum (bývalou prodejnu potravin), kde nyní společnost sídlí, provozuje zde Poradenské centrum, sociální šatník, knihovnu, keramickou dílnu, truhlárnu, zámečnickou a textilní dílnu, sklady, zasedací místnost, posilovnu, učebny, kabinety i denní místnost a klubovnu. Druhou budovou je Kulturní centrum, kde jsou také učebny, sály a mimo jiné počítačová místnost.

Dům romské kultury, o.p.s. poskytuje obecně prospěšné služby v oblasti integrace a reintegrace příslušníků romské národnostní menšiny, přičemž klíčová je nabídka poradenství pro uplatnění na trhu práce a hledání vhodného zaměstnání. Mezi hlavní činnosti DRK patří vzdělávání v oblasti pracovních vztahů, pracovních činností, aktivit volného času, provozování chráněných dílen a pracovišť v oblasti výroby, služeb a uměleckých činností a souborů. V průběhu minulých let byly či jsou z OP LZZ realizovány obdobné projekty: Jiná cesta k zaměstnání (2010-2012), Podpora k získání zaměstnání (2012-2014), Příprava na zaměstnání (2013-2015) a Vzdělání, řemesla, zaměstnání (2014-2015) a spoluúčastní se na dalších projektech (podávaných např. městem Most). Vzhledem k velikosti cílové skupiny na sídlíšti Chanov (asi 1 100 obyvatel) prošla aktivitami DRK jejich značná část – za dobu působení společnosti přes 400 obyvatel lokality.

Pro úspěšnou realizaci jakýchkoliv aktivit v dané lokalitě je nezbytným předpokladem **získání důvěry, častý kontakt s cílovou skupinou, získání a udržení renomé** v lokalitě a napojení na další služby. Z tohoto pohledu má projekt přímý dopad na příjemce dotace, protože v lokalitě upevňuje jeho pozici, jelikož umožňuje navazovat stále užší spolupráci.

Díky úspěšnému působení v lokalitě se na příjemce obrací i další organizace, stal se například partnerem města Most v jiném projektu², v rámci kterého realizuje části „Pracovní poradenství a asistence“ a aktivitu „Komunitní centrum“. Příjemce také prohlubuje spolupráci s dalšími aktéry působícími v lokalitě sídlíště.

Spolupráce s ostatními neziskovými subjekty je upevňována na konferencích. Ty jsou pořádány jednak Domem romské kultury (jednou za 2 měsíce) a dále sociálním odborem města (vždy ke

² Projekt „Komplexní program integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených obyvatel města Mostu do společnosti“, reg. č. CZ.1.04/3.2.00/55.00005

konkrétnímu tématu). Oslovení klíčoví aktéři se shodují na tom, že společná setkání jim pomáhají řešit problematiku komplexněji a díky sdílené praxi i kvalitněji.

Navázaná spolupráce také umožňuje efektivněji realizovat některé služby. Například poradna při dluhové tísní, která působí 2x týdně v lokalitě Chanov, využívá prostory Domu romské kultury. Stejně tak „případové konference“ pro svá setkání využívají prostory DRK. Spolupráce organizací se tím tedy ještě více propojuje a zlepšuje ve prospěch cílové skupiny.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitým faktorem pro dosažení dopadů byla aktivní komunikace a spolupráce s relevantními subjekty. Významné bylo také dlouhodobé působení příjemce v lokalitě a jeho zkušenost práce s cílovou skupinou.

Mezi faktory ovlivňující dopady projektu patří aktivita sociálního odboru města Most, díky které dochází k propojování jednotlivých organizací. Stejně tak je důležitá i ochota Domu romské kultury a ostatních organizací ke spolupráci.

Důležitým faktorem pro dosažení dopadů byla také celková připravenost a propracovanost projektu, s ohledem na znalost prostředí a cílovou skupinu. Projekt kvalitně navázal na předchozí zkušenosti a vazby, což přispělo k maximalizaci dopadů.

2) Dopady pro cílovou skupinu: získání kvalifikace a posun k plné integraci do společnosti

Projektové aktivity se zaměřovaly na ověření motivace cílové skupiny, dále byla prováděna bilanční diagnostika, přiřazení účastníků na daný rekvalifikační kurz, absolvování kurzu práce na PC a následně zaměstnání účastníků na 13 pracovních místech po stanovenou dobu.

Cílem projektu je rozvoj služeb podporujících sociální integraci cílové skupiny, čemuž byly uzpůsobeny nabízené rekvalifikace. Dalším cílem projektu je usnadnit přístup obyvatel sídliště Chanov na trh práce a předcházet jejímu sociálnímu vyloučení, čehož bylo docíleno zaměstnáním cílové skupiny na vyčleněných místech. Výběr oborů pro rekvalifikaci byl proveden na základě zkušeností příjemce s touto cílovou skupinou (nepřetržitě působení 13 let na sídlišti Chanov), s ohledem na schopnosti cílové skupiny (nekvalifikovaní či nízko-kvalifikovaní obyvatelé, podíl obyvatel s maximálně základním vzděláním je v lokalitě přes 95 %), vzhledem k uplatnění daného oboru v rámci služeb podporujících integraci (např. pečovatelka o děti, dělník) a také na základě konzultací s Úřadem práce Most (po daných oborech je v regionu poptávka).

Pro cílovou skupinu, kde má přes 95 % jejích členů pouze základní vzdělání je **získání rekvalifikace a praxe** obrovským posunem vpřed. Faktorem pro úspěšné absolvování kurzů byl mj. částečně individuální přístup k účastníkům. Těm se díky rekvalifikaci výrazně zvýšila uplatnitelnost na trhu práce, kde ovšem narážejí na vysokou nezaměstnanost a často velmi odmítavý postoj zaměstnavatelů k obyvatelům lokality.

Jedním z dopadů projektu na cílovou skupinu je **upevnění jejich motivace**. Dle vyjádření projektového manažera se cílová skupina vyznačuje impulzivním chováním, kde se snadno nadchnou pro danou aktivitu, ale mají problém u ní vytrvat. Díky zaměstnání „na zkoušku“ si účastníci ověřili, že jsou schopní docházet pravidelně do zaměstnání, plnit zadané pokyny a zodpovědně pracovat. Návčik pracovních návyků může mít pro účastníky velmi pozitivní dopad do budoucna spojený mj. i se získáním sebedůvěry.

Zvýšení sebevědomí cílové skupiny bylo dalším důležitým dopadem, zvláště pak u mladých účastníků bylo dle slov příjemce potřeba „aby nepadli do toho kolotoče“. Právě této cílové skupině bylo nutné ukázat jinou alternativu než je dlouhodobá nezaměstnanost a pobírání sociálních dávek. Díky projektu se podařilo přesvědčit dva žáky po ukončení ZŠ k nástupu do nově zřízené pobočky střední školy. Stávají se tak výrazným pozitivním vzorem pro okolí.

Na základě zjištění evaluátora vykazuje projekt **prvky lock-in efektu**. Díky projektu se nepodařilo umístit uchazeče na otevřený trh práce, ale naopak docházelo k jejich opětovnému zařazení do dalších návazných (obdobných) projektů příjemce. Na umístění na trh práce nebyly explicitně směřovány žádné projektové aktivity a selhávají i nástroje politiky zaměstnanosti. Příjemce se mohl pokusit více spolupracovat s externími zaměstnavateli i s Úřadem práce – po skončení aktivity, kdy uchazeči získali potřebnou kvalifikaci, zkušenost i sebedůvěru. Dle vyjádření příjemce zde ovšem existují dvě obrovské bariéry – mentalita cílové skupiny a ekonomická situace regionu. Jedna z bariér spočívá v mentalitě obyvatel sídliště (cílové skupiny), která ráda drží pospolu v komunitě. Projekt, aby byl úspěšný, musí tuto skutečnost respektovat. Na druhé straně sám příjemce poukazuje na to, že se mentalitu a zaběhnuté vzorce chování cílové skupiny snaží díky projektům také ovlivňovat a posunovat. Významnou bariérou a externím faktorem je pak pracovní trh regionu, který trpí jednou z největších měr nezaměstnanosti ze všech okresů ČR (aktuálně 13 %) a pro cílovou skupinu je tak téměř nemožné si práci na otevřeném trhu práce najít (na změnu chování zaměstnavatelů nebyl projekt primárně zaměřen).

Dopad na cílovou skupinu je ale jednoznačně pozitivní a shodují se na něm všichni aktéři terénního šetření. Účastníci projektu kromě získání kvalifikace, odborné praxe i zkušeností se zaměstnáním získají také potřebné měkké dovednosti, pracovní návyky a vyšší motivaci i zodpovědnost.

Z realizovaných rozhovorů s cílovou skupinou byla cítit hrdost účastníků na sebe sama a na svou práci, kterou se všichni snaží udržet. Na většinu projektových aktivit je příjemcem evidován převis poptávky nad nabídkou a to většinou o 50 – 100 % nad možnou kapacitu aktivity, což se opakuje i u dalších realizovaných projektů příjemce.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Jako hlavní faktory ovlivňující dopady projektu lze jednoznačně vyhodnotit **dlouhodobé působení příjemce v lokalitě**, zapojení do komunitního života, zkušenost práce s cílovou skupinou, získání důvěry a renomé u cílové skupiny a často také trpělivost. Od toho se odráží i vhodně zvolené propojení příjemce a zaměstnavatele (Stavební skupina), kteří tvoří z pohledu cílové skupiny celek a uchazeči tak mají k zaměstnání více důvěry.

Přítomnost nejen aktivit projektu, ale i členů realizačního týmu přímo v lokalitě (např. kancelář Poradenského centra a celého DRK) působí velmi pozitivně na **získání důvěry u cílové skupiny** – díky systematické práci v lokalitě, která je patrná navenek.

Příjemce uvedl, že pro dosažení maximálního dopadu na celou společnost v lokalitě je klíčové, že se aktivity zaměřují především na **mladou cílovou skupinu**, s cílem podchytit tyto obyvatele již v začátcích jejich pracovního života, aby nemohlo dojít „roztočení kolotoče dlouhodobé nezaměstnanosti“ a rozvinutí kriminální činnosti a případných dalších sociálně-patologických jevů.

Dle vyjádření příjemce i zástupců cílové skupiny hraje roli také fakt, že cílová skupina „to má do práce blízko“. Příjemce má díky tomu v zaměstnávání větší úspěšnost než Úřad práce, který může často nabídnout pouze vzdálenější místa práce.

Díky zkušenostem příjemce byl projekt optimálně nastaven z hlediska potřeb cílových skupin (i díky dřívějším zkušenostem s obdobnými projekty).

3) Dopady pro okolí a spolupracující subjekty: Přispění k začlenění cílové skupiny do společnosti

Jak bylo zmiňováno výše, projekt přispěl k dalšímu prohlubování spolupráce všech zapojených aktérů, kteří dohromady působí v lokalitě.

Aktivním působením příjemce i mimo lokalitu bylo dosaženo dalších přínosů, které mají nebo budou mít dlouhodobé dopady v lokalitě. Podařilo se například vyjednat se Střední školou technickou Most **zřízení pobočky školy přímo v lokalitě sídliště** – a to právě v nově zrekonstruovaném polyfunkčním centru Domu romské kultury. Vyučován je tříletý obor skladník od září 2014 a v současné době ho studuje 9 žáků.

Příjemce také vyjednal **výstavbu chodníku**, který povede z vlakového nádraží v Mostě až do lokality Chanova. V současné době musí pěší pro příchod z města využít okraje příkopu anebo krajnici místní silnice (včetně kruhového objezdu). Vybudování chodníku sníží izolaci lokality.

Příjemce projektu i relevantní aktéři vidí dlouhodobé dopady projektu také v přenosu dobré praxe, šíření pozitivního příkladu a správných vzorců chování. Tímto postupným procesem je možné pozměnit přístup lidí k zodpovědnosti, k zaměstnání a k vlastnímu rozvoji.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitým faktorem byla opět **aktivní komunikace a spolupráce s relevantními subjekty**, dále aktivita sociálního odboru města Most, díky které dochází k propojování jednotlivých organizací i ochota Domu romské kultury a ostatních organizací ke spolupráci.

Také se osvědčila **metoda dobrého příkladu a pozitivní motivace**. K přenosu dobré praxe na ostatní členy cílové skupiny přispívá fakt, že většina prací je realizovaných v lokalitě – provádí se opravy budov, vnitřní rekonstrukce, úklid, instalovány byly také nové lavičky typu Chanov 008, které vyráběla místní Stavební skupina a které odolávají vandalům sídliště (z dlouhodobé praxe příjemce vyplývá, že tyto lavičky jsou zatím jediné, které nebyly poničeny ani odcizeny). I ostatní obyvatelé lokality tak vidí pozitivní příklady a může je to motivovat k hledání zaměstnání.

II. Přínosy projektu z hlediska rovnosti mužů a žen

Projekt nebyl zaměřen na řešení problematiky rovnosti mužů a žen.

Projekt nabízel aktivity rovnoměrně, bez diskriminace některého pohlaví. Vlivem rodinného nastavení v romské společnosti (kdy žena zabezpečuje chod domácnosti a muž přisun peněz do domácnosti) se na projektové aktivity hlásilo více mužů než žen (z úspěšně podpořených bylo 63 % mužů a 37 % žen). Projekt nebyl zaměřen na bourání těchto zvyklostí a byl otevřen oběma skupinám.

III. Překážky při realizaci projektu a způsoby jejich řešení

1) Výskyt a řešení očekávaných rizik

Příjemce v projektové žádosti uváděl některá možná rizika, která se mu ovšem podařilo v průběhu projektu eliminovat. To je způsobeno především dlouhodobou zkušeností příjemce s projekty

a s prací s cílovou skupinou. Díky tomu se podařilo maximálně využít dřívější zkušenosti, optimálně rozložit kapacity při plnění stanovených cílů a vhodně nastavit propagační aktivity pro přilákání cílové skupiny. Riziko „impulzivního chování“ cílové skupiny bylo eliminováno zařazením delších motivačních aktivit. Příjemce eliminoval riziko nedostatečného objemu zakázek a pracovních příležitostí tím, že vytvořil pracovní místa přímo v místě bydliště a využívá pracovní sílu pro údržbu a opravy svěřených budov.

Jedním z rizik, které se naplnilo, bylo zpoždování plateb MPSV, které ohrozilo platební schopnost příjemce, blíže viz níže.

2) Překážky bránící dosažení vyšších přínosů projektu a jeho udržitelnosti

Z realizovaného šetření nevyplynuly **žádné interní překážky**, které by zásadním způsobem bránily realizaci projektu. Příjemce tento stav vysvětluje tím, že realizuje již několikátý projekt podobně zaměřený. Má tudíž bohaté zkušenosti se všemi možnými situacemi, které tím pádem již umí efektivně řešit.

Existuje ovšem **řada vnějších faktorů**, které ovlivňovaly a stále ovlivňují přínosy projektu. Jedná se například o předsudky majoritní společnosti vůči cílové skupině, zvláště pak postoj zaměstnavatelů. Příjemce i dotazovaní klíčoví aktéři potvrzují, že v kombinaci s vysokou mírou nezaměstnanosti okresu Most (dlouhodobě jedna z nejvyšších ze všech okresů ČR) jsou možnosti cílové skupiny na získání zaměstnání na otevřeném trhu minimální.

Vyšších přínosů pro celou lokalitu by také **mohlo být dosaženo podporou většího počtu pracovních míst**, jelikož zájem účastníků projektu o práci byl značný a příjemce musel okruh účastníků, postupujících do návazných aktivit, zužovat (z motivační aktivity do rekvalifikace; z rekvalifikace do zaměstnání). Příjemce by ve své činnosti dokázal zaměstnat více lidí, což částečně činil a činí mj. dalšími projekty – viz výše.

Překážky, které se vyskytly v průběhu realizace projektu, byly potíže s **plynulostí financování projektu**, kdy dle informací od příjemce došlo ke zdržení u schvalování monitorovací zprávy a bylo opožděno proplacení žádostí o platbu. Z tohoto důvodu si musel příjemce brát překlenovací úvěry, jejichž úroky byly ovšem neuznatelným nákladem. Tyto problémy ale neměly vliv na dosažené přínosy projektu.

5 Zhodnocení projektu dle účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti

5.1 Účinnost projektu	
Naplnění účinnosti (taxonomie)	Vysoká – způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu
Výše podpory na jednu podpořenou osobu ³	66 tis. Kč
Jednotkové náklady na vytvořené pracovní místo ⁴	415 tis. Kč
5.2 Hospodárnost projektu	
Naplnění hospodárnosti (taxonomie)	Vysoká – veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů
Počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu	33 podpořených osob
Počet vytvořených pracovních míst na jeden úvazek projektového týmu	5 pracovních míst
5.3 Udržitelnost přínosů projektu	
Udržitelnost projektu (taxonomie)	Spíše vysoká - Většina dosažených výsledků byla udržena

I. Účinnost a hospodárnost projektu

Aktivity byly nastaveny a realizovány tak, že přinášely maximální možné přínosy a členové projektového týmu byli využiti optimálním způsobem. **S danými zdroji nebylo, dle zjištění, možné dosáhnout vyššího rozsahu, kvality výsledků ani přínosů.** Disponibilní (využité) zdroje byly využity tak, aby docházelo k maximalizaci přínosů příslušné intervence. Projekt je tak možné označit jako vysoce účinný.

Jednotkové náklady činily 415 tis. Kč na jedno vytvořené pracovní místo pro osoby z CS (celkem 13 míst). Výše podpory na jednu podpořenou osobu (celkem 82 osob) pak byla pouze 66 tis. Kč. Při interpretaci jednotkových nákladů je opět problémem časování aktivit – každý z účastníků projektu procházel aktivitami různě dlouho a také doba zaměstnání nebyla vždy stejná – pohybovala se nejčastěji mezi půl až jedním rokem, výjimečně byla 2 roky.

Veškeré aktivity realizované v rámci projektu byly prospěšné a potřebné pro dosažení očekávaných přínosů a dopadů projektu. Veškeré vstupy (aktivity a lidské zdroje) byly nezbytné a jejich rozsah byl nezbytný (adekvátní) pro dosažení cílů projektu a hospodárnost projektu tak lze označit za vysokou.

V rámci projektu připadalo 5 vytvořených pracovních míst na jeden úvazek projektového týmu (celkem 13 vytvořených pracovních míst a 2,46 přepočteného úvazku – celkem 12 osob v projektovém týmu). Na jeden úvazek pak připadalo 33 podpořených osob.

Samotný příjemce označil jako zbytečné náklady na úroky překlenovacího úvěru, který si museli vzít kvůli zpoždování plateb z MPSV.

³ K interpretaci blíže viz text níže.

⁴ K interpretaci blíže viz text níže.

II. Udržitelnost přínosů projektu

Z hlediska příjemce je zajištěním udržitelnosti realizace dalších návazných aktivit. Společnost Dům romské kultury o.p.s. aktuálně realizuje další dva obdobné projekty. Také vytvořené kontakty s dalšími organizacemi jsou udržitelné a podporované společnými „případovými konferencemi“, které pořádá odbor sociálních věcí města Most i DRK.

Zajištění udržitelnosti dopadů pro cílové skupiny je problematické. U cílových skupin došlo ke zvýšení zaměstnatelnosti – posílení motivace, sebedůvěry, získání pracovních návyků i potřebné kvalifikace a zkušeností. Z důvodu velmi omezeného a specifického trhu práce v regionu je ovšem zajištění udržitelnosti v podobě dlouhodobého zaměstnání osob spíše problematické.

Evaluátor vyhodnotil posun v zaměstnatelnosti cílové skupiny jako velmi přínosný a významný. Celková udržitelnost projektu je proto hodnocena jako spíše vysoká.

6 Souhrnné zhodnocení a poučení z realizace

6.1 Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Existence dobré praxe (taxonomie)	Spíše dobrá praxe
Bodové hodnocení na základě multikriteriální analýzy	85 (ze 100)
Hodnocení jednotlivých kritérií v rámci multikriteriální analýzy	
Kritérium	Bodové hodnocení
<i>účelnost projektu (váha 35 %)</i>	75
<i>užitečnost projektu ze strany cílových skupin (váha 5 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů (váha 5 %)</i>	100
<i>účinnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>hospodárnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>udržitelnost projektu (váha 20 %)</i>	70
<i>inovativnost řešení (váha 5 %)</i>	100

I. Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Projekt Podpora k získání zaměstnání, jehož předmětem bylo poskytnutí poradenských a rekvalifikačních služeb, aktivizace cílové skupiny a umístění uchazečů na vytvořená pracovní místa, lze celkově označit za vhodný příklad dobré praxe. Projekt naplňuje veškeré charakteristiky z hlediska užitečnosti, účinnosti, hospodárnosti a navíc přináší inovativní přístup k řešení problémů CS.

Projekt vykazuje určité nedostatky v charakteristikách udržitelnosti (konkrétně udržitelnost z hlediska získání zaměstnání na otevřeném trhu práce) a z hlediska účelnosti (kdy byly vyřešeny problémy cílové skupiny „pouze“ z větší části – právě kvůli nemožnosti sehnat stálé zaměstnání mimo aktivity projektu).

Užitečnost realizovaných aktivit pro příjemce byla potvrzena (blíže viz zhodnocení dopadů a přínosů realizace projektu). Projekt je úspěšný zejména s ohledem na dosažení dlouhodobých dopadů pro cílové skupiny (zvýšení zaměstnatelnosti), pro příjemce i pro celou lokalitu, kde může pomalu docházet ke změně celkového vnímání (změna postojů k zaměstnání).

Za hlavní faktory úspěšnosti a nejlepší praxe lze označit přístup příjemce a konkrétních členů realizačního týmu, kteří v lokalitě dlouhodobě působí. Konkrétně osobnost Martina Nebesáře, ale i ostatních členů týmu, se již stala pro obyvatele sídliště Chanov zárukou poctivosti. Získaná důvěra a renomé velice usnadnily příjemci náborovou část projektu.

Jako velmi vhodně zvolený přístup lze označit zaměstnávání účastníků v lokalitě – jednak se tím minimalizují obavy ze zvýšených nákladů na dojíždění, stravování apod. Navíc zaměstnání účastníků v lokalitě působí dvakrát – nejen pro samotné účastníky, ale také jako příklad dobré praxe pro ostatní obyvatele.

Z hlediska dopadů pro cílovou skupinu lze jako klíčový vyhodnotit získání / obnovení pracovních návyků a získání sebedůvěry v zaměstnání.

II. Doporučení dle faktorů úspěchu a překážek při realizaci projektu

V rámci projektu se osvědčilo a pro obdobně zaměřené projekty lze doporučit:

- **zaměstnání účastníků přímo v lokalitě, na společných projektech, díky kterým budou mít k lokalitě bližší vztah**
specifikace: zaměstnání osob na drobných opravách budov v majetku Domu romské kultury
- **dlouhodobé působení příjemce v lokalitě**
specifikace: získání důvěry, renomé a především zkušeností pro práci s CS
- **spolupráce s dalšími aktéry v lokalitě**
specifikace: aktivní vyhledávání spolupráce, organizace „případové konference“, kde se řeší konkrétní problémy cílové skupiny

Výše uvedené se však negativně promítá do uzamčení (závislosti) cílové skupiny na aktivity příjemce. Vhodné by proto bylo projektové aktivity rozšířit i o navázání vztahů s dalšími místními podnikateli. S ohledem na ekonomickou situaci v regionu se však toto ukazuje jako velmi problematické.

Překážky pro dosažení vyšších přínosů a negativní faktory, které bylo třeba při realizaci projektu řešit/překonat:

- Zpoždování plateb MPSV způsobilo platební neschopnost příjemce a nutnost platit úroky z překlenovacích úvěrů.
- Okres Most je regionem s jednou z nejvyšších měr nezaměstnanosti v ČR (13 %) a možnosti zaměstnání jsou velmi omezené.
- V regionu obecně existuje odmítavý postoj zaměstnavatelů k zaměstnávání osob romské národnosti, především pak z lokality chanovského sídliště, což ztěžuje umístění těchto osob na otevřeném trhu práce.

III. Potenciál šíření dobré praxe / aplikovatelnosti projektu

Aplikovatelnost a potenciál pro šíření dobré praxe jsou u tohoto projektu vysoké. Dům romské kultury má vybudovanou dlouhodobé renomé v lokalitě, ale určitě může být inspirací a návodným příkladem i pro další neziskové organizace.